RUSKI INWALID

Nº 65.

WTOREK. 18 Marca. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Wielkie Xięztwo Poznańskie. Francyia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 18 Marca.

Przez wzgląd na świadectwo Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xiążęcia Cesarzewicza *Konstantego*, Radca Kollegski *Engelman* naymiłościwiey mianowanym został Radcą Stanu.

z Czernihowa, 12 Lutego.

J. O. X. J. Andrzey Kiryłowicz *Rozumowski* przesłał z rękodzielni swoiey 167 arszyn Sukna ciemno-zielonego dobrego gatunku w darze dla domu tuteyszego wychowania ubogiey szlachty. Takową wspaniałą ofiarę towarzystwo opieki tegoż domu z prawdziwą wdzięcznością przyięło. Przy tem zdarzeniu należy oddać sprawiedliwość szlachetnym skłonnościom Panów Rossyyskich. Rzadką iest rzeczą w Rossyi widzieć ubogiego szlachcica, któryby nieznalazł dobroczyńcy dla siebie; niema człowieka obdarzonego iaką kolwiek od przyrodzenia zdatnością, któregoby talentowi pozwolono zaginąć. Akademiie sztuk pięknych i umiejętności w stolicy tego Państwa, liczą niemało doskonałych mistrzów w rozmaitych gałęziach sztuk pięknych, a wszyscy są prawie albo z bardzo ubogiey szlachty albo nawet z klass niższych, powiększey części początkowo dźwignieni z nędzy i niedostatku wspaniałą magnatów ręką, *Strogonowie*, *Kurakinowie*, *Gallicynowie*, *Rumiancowie*, *Naryszkinowie*, *Rozumowscy* i wielu innych unieśmiertelnili pamięć swoią w tey mierze.

KRÓLESTWO POLSKIE.

z Warszawy, 6 Marca.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król raczył nayłaskawiey mianować:

Dekretami daty 2 i 9 Lutego r. b.

P. *Antoniego Powalskiego*, naczelnika dochodów stałych w Kommissyi Przychodów i Skarbu, tudzież P. *Woyciecha Grzymałę* Vice-Referendarza, *Referendarzami Stanu nadzwyczaynemi.*

P. *Henryka Zabiełłę* Szambelana dworu *Koniuszym Dworu Królestwa Polskiego.*

JX. Wincentego Siedleckiego Suffraganem Dyecezyi Chełmskiey Obrządku Grecko Unickiego.

Dekretami z dnia 24 t. m.

JWgo *Franciszka Węgleńskiego* Sędziego Naywyższey Instancyi, i JW. *Stanisława Hrabię Grabowskiego* Posła z Powiatu Stanisławskiego, *Senatorami Kasztelanami.*

Nakoniec, dekretami z daty 16 t. mca raczył Nayiaśnieyszy Pan, wynagradzaiąc położone w tym kraiu zasługi przez PP. *Bausa Podpułkownika, i Gottman Porucznika inżynieryi* z powodu robot tyczących się wystawienia nowego gmachu menniczego, ozdobić *pierwszego* orderem Sgo Stanisława 3ciey klassy *drugiego* takimże orderem 4ey klassy.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney w Warszawie.

Dnia $\frac{24 \text{ Lutego}}{8 \text{ Marca}}$ 1819.

ZANAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Umieszczony zostaie.

W korpusie Inwalidów i Weteranów.

z Pułku 4go piechoty liniiowey Porucznik Kazimierz Skrzynecki, w stopniu Kapitana, z przeznaczeniem do kompanii 6tey Weteranów.

Otrzymuią żądane Dymissye z pensyą, w Piechocie.

z Pułku 4go liniiowego Podporucznik Józef Raczyński, w ztopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

Dla interesów familiynych.

w Gwardyi z pułku strzelców konnych Porucznik Franciszek Mattona, w stopniu Kapitana, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku Grenadyierów, Kapitan Jgnacy Przeszkodziński, w stopniu Podpułkownika, z pozwoleniem noszenia munduru; Podporucznik Fabiian Gadziński, w stopniu Porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

w Piechocie z pułku 1go strzelców pieszych Podporucznik Hippolit Krokowski. — Z pułku 2go strzelców pieszych Kapitan Jan Kotowicz, z pozwoleniem noszenia munduru.

w Jeździe z pułku 1go strzelców konnych, Kapitan Alexander Strzembosz.

w Korpusie Artylleryi i Jnżenierów, z kompanii 1ey pozycyyney pieszey, Porucznik Jabób Jgnatowicz, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z batalionu Saperów, Kapitan klassy 2giey Hilary Zakrzewski z pozwoleniem noszenia munduru.

NACZELNY WÓDZ

(podpisano) KONSTANTY.

W. X. R.

Zgodno z Oryginałem

Generał Szef Sztabu Głównego *Toliński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

WIELKIE XIĘZTWO POZNANSKIE.

z Poznania, 3 Marca.

Dnia 1 b. m. odprawiła się tu installacyia JW. *Jozefata Mikorskiego*, którego N. Pan Prezesem tuteyszego sądu Ziemiańskiego mianować raczył. Dodała świetności temu obrzędowi obecność JWW. Biskupa *Gorzeńskiego*, Hrabiego *Działyńskiego*, Woiewody, i wielu znakomitych obywateli Wielkiego Xięztwa.

Sądy Ziemskie w *Bydgoszczy*, *Krotoszynie*, *Wschowie*, *Międzyrzeczu* i *Pile* maią także iuż swoich Prezesów. N. Pan mianował Prezesami tych sądów JW. *Kraszewskiego*, byłego Prezesa trybunału cywilnego, w *Bydgoszczy*; JW. *Rembowskiego*, w *Krotoszynie*; JW. Hrabiego *Potworowskiego*, Szambelana i Kawalera orderu orła czerwonego, w *Wschowie*; JW. Henryka *Kornatowskiego*, w *Międzyrzeczu*; a JW. *Rydzyńskiego* w *Pile*.

FRANCYIA.

z Paryża, 4 Marca.

Powiadaią że Król JMśc przez postanowienie swoie, z dnia 2. b. m. mianował, pewną liczbę nowych Parów. Pozawczora nawet widziano spis ich u niektórych członków Jzby deputowanych. Nazwiska zaś ich maią bydź następuiące: Xiąże *d'Eslignac*, grand Hiszpański pierwszey klassy; Marszałek polny Margrabia de St. *Dubretou*; Jenerałowie Porucznicy *Maurice-Mathieu Dubreton* i *Digeon*; Hrabia *Germain* prefekt Sen-Marnski; Hrabia *Germiny* prefekt d l'Oise Hrabia *d'Aragon*; Jenerał Porucznik Hrabia *Claparede*; Hrabia *Chaptal*, były Minister Spraw Wewnętrznych, Hrabia *Sussy*, były Minister handlu; Margrabia de *Talouet* Pułkownik Gwardyi; Admirał Hrabia *Truguet* były Minister Marynarski; Baron *Bestard de l'Etang*, Prezes sądów Krolewsko-Lugduńskich; Hrabia *Portalis* Radca Stanu; Margrabia Dampierre; Margrabia *d'Angosse* niegdyś prefekt; Hrabia *Montalivet*, nigdyś Minister Spraw Wawnętrznych, Jenerał Porucznik *Rapp*; Hrabia *Pelet* z Lozery; Hrabia *Grammont* z Esle członkowie Jzby deputowanych: wszystkiego 23 Parów.

Mówią także o przywołaniu parów oddalonych rozkazem z dnia 24 Lipca 1818 roku, to iest Hrabiego *Clement de Ris*; Hrabie-

go *Colchen*; Hr. *Cornudat*; Marszałka *Dejean*; Hr. *Fabre*; Hr. *Gassondi*; Hr. *Lacepede*; Hr. *Tour-Maubourg*; Xiążęcia *de Praslin*; Xiążęcia *de Plaisance*; Xiążąt Marszałków; *d'Albufera*, *de Conegliano*, *de Trevise*; Xiążęcia *de Cadore*: Hr. de *Montesquiou*; Hr: *de Pontecoulant*; Hr: *Rampon* Hr. *de Segur*; Hr. *de Valence*; Hr. *Belliard*.

— W Komitecie sekretnym Izby Deputowanych, Pan *Lafitte* powiedział dnia wczorayszego mowę, która blisko trzech kwadransów zabrała czasu; i miała za przedmiot wyłuszczenie iego przełożenia względem podania Królowi formalney prozby w imieniu izby, aby prawo o wyborach od wszelkich odmian zachowanem było. (O tem obszerniey doniesiemy w Numerze iutrzeyszym.)

ROZMAITOŚCI.

Zbiór zdarzeń większey wagi w roku zeszłym 1818.

(*Ciąg dalszy.*)

— *W Lipcu.* —

Dnia 2 Xiąże *Wellington* powrócił do Paryża z Cambrai (dokąd znowu d. 15 udał się).—D. 5 urodziła się Sułtanowi Tureckiemu córka, którey dano imie *Hamida*.—D. tegoż ziechała do Baden N. Arcy-Xiężna *Maryia Ludwika*, Xiężna Parmy, a d. 4 przybyli tamże powracaiący z Dalmacyi NN. Cesarstwo Jchmość Austryiaccy.— D. 4 wiazd N. Króla Pruskiego do Petersburga. — Dnia tegoż założono w Berlinie kamień węgielny do nowego teatru.—D. 6 rozpoczął się w Bern seym Szwaycarski. — D. 7. J. C. M. Wielki Xiąże *Konstanty* powrócił z Moskwy do Warszawy.—D. 11 ślub w Londynie Xiążęcia *Klarencyi* z Xiężną Meningską *Adelaidą*.—D. 16 pogrzeb w Sztokolmie zmarłey Królowey Szwedzkiey.—D. 21 Król Szwedzki mową z tronu ukończył posiedzenie Seymu Szwedzkiego.—D 22 N. Cesarz Austryiacki nadał tytuł Xięcia *Reichstadt*, Xięciu *Franciszkowi*, synowi Arcy-Xiężney *Mary i Ludwiki*, Xiężney Parmy etc.—Dnia tegoż uczuć się dało w Inspruku trzęsienie ziemi.—D. 24 Ukaz N. Cesarza i Króla potwierdzaiący ustanowianą w Rydze kommissyią do ułożenia nowey ustawy dla włościan Inflandskich i prowincyi Oeselskiey. —D. 27 Xiążę *Gloucester* przybył do Brest.— D. 28 umarł w Paryżu sławny matematyk *Monge*. — D. 28: Manifest N. Pana o zawartym pokoiu między Rossyią i Persyią.— D. 30 Król Pruski powrócił z Rossyi do Berlina. — D. 31 powrócił do Kronsztadu po 3letniey wkoło świata podróży okręt *Ruryk* pod Kapitanem *Kotzebue*.—W Mcu tym odkryto w Paryżu spisek ultra-rojalistów. — W Manchester w Anglii powstały rozruchy wzniecone przez robotników w rękodziełach.

— *W Sierpniu.* —

Dnia 1 Xiążę *Wellington* przybył do Londynu (zkąd d. 10 wyiechał napowrót do Francyi).—W pierwszych dniach tego Mca wyszły ważne wyroki Króla Franc: o głównym sztabie woyska lądowego i o urządzeniu tegoż woyska.—D. 4 Królewic następca tronu Pruskiego wyiechał z Petersburga napowrót do Berlina (gdzie przybył d. 17).— D. 4 W. X. *Michał* przybył do Edinburga w Szkocyi, zkąd d. 9 poiechał do Irlandyi.— 5. Król Szwedzki wyiechał ze Sztokolmu do Chrystyianii, (w Norwegii) gdzie bawił do d. 25.—D. 11 Król Szwedzki przybył do Chrystyianii (stolicy Norwegii) gdzie go dnia 12 przywitały Stany Królestwa.—D. 17 odbyły się Seymiki w Rzpltey Krakowskiey. —Dnia tegoż Ukaz N. Cesarza o wolnem wyprowadzeniu monet między Cesarstwem Rossyyskiem i Królestwem Polskiem. — D. 18. otwarcie tegoroczne w Berlinie Synodu obu wyznań Ewanielickich. — D. 19 bank narodowy Austryiacki ustanowił po prowincyiach kassy ułatwiaiące obieg i zmianę banknotów. — D. 20 uchwała Seymu Niemieckiego o zasadzie siły i ludności Związkowey. Z ludności wynoszącey 30 milijonów dusz, ieden człowiek ze stu dusz będzie do woyska Związ: dostawiany. — D. 23 zaręczyny w Palermo Xiężniczki *Ludwiki*, z Infantem Hiszpańskim *Don Francisko de Paulo*. — D. 25 (w dzień S. *Ludwika*) uroczystość w Paryżu przy odkryciu posągu *Henryka IV*. — D. 26 urządzenie Króla Francuzkiego o wybraniu 80,000 nowo zaciężnych dla uzupełnienia woyska. — D. 29 ogłoszono w Karlsruhe konstytucyią W. X. Badeńskiego. — Dnia tegoż Minister Inters: zagran: Hiszpański podał Posłowi S. Z. Ameryki północney Notę przeciw zaięciu Florydy.

— *W Wrześniu.* —

Dnia 1 Września Król Szwedzki przybył do Drentheim, gdzie d. 7 odprawiła się koronacyia iego na Króla Norwegii, a dnia 22 powrócił do Sztokolmu. — D. 2 Xiąże *August* Pruski przybył do Paryża. — D. 2 Seym Szwaycarski ukończył się w

Bern, potwierdziwszy traktat z Królem Sardyńskim, względem nowego gościnca na górze S. Bernarda. — D. 3 Lord *Castlereagh* popłynął z Anglii z licznym orszakiem dla udania się do Akwisgranu. — D. 5 *Jbrahim* Basza wziął szturmem Deraieh, stolicę Wehabitów w Arabii i poymał naczelnika ich *Abdallaha-Ben-Sund* z całą iego rodziną. — D. 6 koronacyia w Drontheim Króla Szwedzkiego na Króla Norwegii. — D. 6 Kommissarze NN. Dworów wyznaczeni do urządzenia Rzpltey Krakowskiey, ukończyli w Krakowie swe urzędowanie. Rzplta wybić kazała stosowny do tego medal. W dniu tymże zebrała się nadzwyczaynie reprezentacyia tey Rzpltey, d. 9 odprawiła drugie a d. 11 trzecie i ostatnie posiedzenie, na którym poświadczony akt konstytucyi oddany został Senatowi przez wspomnionych Kommissarzy. — D. 7 Ukazy N. Cesarza ALEXANDRA o wyborze rekrutów w całem Państwie, po dwóch z pięciuset dusz, i o założeniu osad woyskowych. — D. 8 N. Pan wyiechał z Petersburga na Berlin do Akwisgranu (stanął w Berlinie d. 17 i bawił tam do d. 21.) D. 9 N. Cesarzówa *Maryia*, a d. 10 N. Cesarzowa *Elźbieta* wyiechały z Petersburga do Niemiec. — D. 10 N. Cesarz Austryiacki wyiechał z Wiednia do dóbr swoich Persenberg, a ztamtąd d. 18 do Akwisgranu. — N. Arcy-Xiężna *Maryia Ludwika*, Xiążna Parmy, powracała w tymże czasie do kraiów swoich. — D. 12 Xiężna *Berry* powiła niewcześnie dziecię płci męzkiey, które za 2 godzin umarło. — D. 13 straszny pożar w Stambule, a przytem wielkie rozruchy, które dni kilka trwały i skończyły się złożeniem z urzędu W. Admirała i kilku innych wyższych urzędników. — W dniach 12, 13, 14 i 15 włościanie kilka Parafiy w Norwegii, niekontenci z ustaw Seymu wzniecili rozruchy, które Hrabia *Mörner*, Namiestnik Król: uspokoił. Tenże Hrabia ukończył d. 15 posiedzenie Seymu Nowergii. — Z dnia 14 na 15 uwięziono w Madrycie na rozkaz Króla, pierwszego Ministra *Don Pizarro*, tudzież Ministrów skarbu i morskiego; wysłano ich na wygnanie. Król mianował innych na ich mieysce.—D. 16 Uniwersał N. Cesarza Austryiackiego zwołuiący Seym Królestwa Gallicyi i Lodomeryi. — D. 17 N. Cesarzowa *Maryia Teodorówna* wiechała w granice Królestwa Polskiego, a d. 20 uszczęśliwiła stolicę Królestwa przybyciem swoim. Bawiła w Warszawie do d. 28 a d. 30 przybyła do Kalisza. — D. 19 założono w Berlinie kamień węgielny żelaznego pomnika dla tych, którzy w ostatnich woynach szczególniey zalecili się, w obecnosci N. Cesarza ALEXANDRA i N. Króla Pruskiego.— D. 20 obchod w całey Saxonii Jubileuszu 50letniego panowania N. Króla Saskiego. — D. 21 Król ten przywitał w Lipsku przeieżdżaiącego N. Cesarza ALEXANDRA. — D. 22 N. Król Pruski wyiechał z Berlina do Akwisgranu D. 23. przybył z Londynu do Akwisgranu *Lord Castlereagh*. — D. 25 nowy Internuncyiusz Cesarsko-Austryiacki Hrabia *Lutzow* przybył do Stambułu.—D. 27 N. Król Pruski przybył do Akwisgranu, a od 28 przybyli tamże N. Cesarz Rossyyski i N. Cesarz Austryiacki. — D. 30 zaczęły się tam narady Kongressu.—W Mcu tym rząd w W. X. Badeńskiem zbierał i uzbraiał śpieszno swe woyska z powodu zaszłych z rządem Bawarskim nieporozumień — W Norwegii włoscianie wszczynali rozruch z powodu uchwał Seymowych.

Dalszy Ciąg potem.

Xiąże *Wellington* podczas ostatniego swoiego pobytu w Hatfilhouse spacerował konno i chciał przeiechać przez iedną zadzierżawioną wioskę; lecz iey dzierzawca któremu myśliwi psuli usiewy ozime, roskazał był iescze pierwey swoiemu parobkowi, aby pozamykał wszystkie wrota i nikogo nie przepuszczał. W skutek takowego zalecenia parobek niepozwolił przeiechać i *Wellingtonowi* dodaiąc, że może na około obiechać. Co Xiąże musiał nakoniec uczynić! Tym czasem dzierżawca powróciwszy do domu, pytał się parobka czy roskaz iego należycie wykonał, i czy przeszkodził myśliwym do ruynowania iego zagonów? „Tak Panie odpowiedział, Ja nietylko zatrzymałem myśliwych zwyczaynych; lecz i takiego którego sam Bonaparte niemogł zatrzymać. „Dozorca natychmiast udał się z przeproszeniem do Lady Salisbury i dodał nawet wyrazy parobka swoiego, które rozśmieszyły Xiążęcia szczerze.

W PETERSBURGU

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.